VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2023

Ålands Synskadade Styrelse

ÅLANDS SYNSKADADE Johannebovägen 7, 22100 Mariehamn

Innehåll

Sammanfattning ... 2
Allmänt ... 3
Medlemmar ... 3
Medlemsstatistik ... 3
Medlemsavgift ... 3
Verksamhetscentret Ankaret ... 3
Tillgänglighet ... 3
Verksamhetsledare ... 4
Föreningens 52:e verksamhetsår ... 4
Möten och styrelse ... 4
Representanter och kontaktpersoner ... 4
Medlemsaktiviteter samt andra händelser ... 5
Ögats dag ... 6
Simning ... 7
Bokcirkel ... 7
Styrka och balans – folkhälsan ... 7
Fotvård – Sunda foten ... 8
Resor ... 8
Borstbindning ... 8
Föreningen i samhället ... 9
Syntolkning ... 9
Information och utbildning ... 9
Patientrådet ÅHS ... 9
Media ... 10
PROJEKT OCH STÖD ... 10
IT- och taltidningsstöd ... 10
IT ... 12
Taltidningen ... 12
Projektet Åländska talböcker ... 15
Historik ... 16
Stöd och hjälp ... 16
Ekonomi och samarbete ... 16
Funktionsrätt Åland (fd Ålands Handikappförbund) ... 17
Folkhälsan ... 17
ÅHS ... 17
FSS ... 17
Medis ... 18
Sunda Foten ... 18

Sammanfattning

Ålands Synskadade har under året avslutat projektet IT- och taltidningstöd. Totalt har säkert hundra IT-ärende hanterats under året även om inte alla är dokumenterade. 30 hembesök har gjorts. Totalt under projekttiden finns cirka 250 dokumenterade ärenden. Då ska vi komma ihåg att IT-tjänsten är en halvtidstjänst. IT-stödet minskar helt klart det digitala utanförskapet samtidigt som det ökar självständigheten hos personer med synnedsättning.

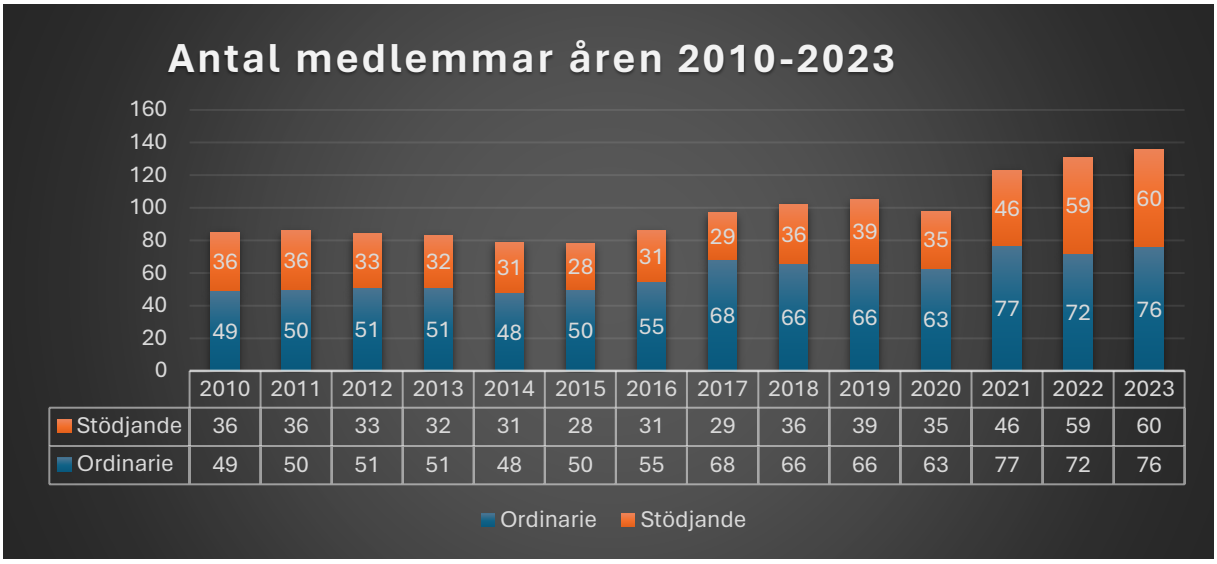

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stödjande	36	36	33	32	31	28	31	29	36	39	35	46	59	60
Ordinarie	49	50	51	51	48	50	55	68	66	66	63	77	72	76

Medlemsantalet ligger på en stabil nivå. I tabellen syns medlemsantalets utveckling under åren 2010 till 2023. Totalt antal medlemmar har ökat med 5 medlemmar sedan fjolåret.

Året kan vidare sammanfattas så att föreningen har haft sju fotvårdsdagar på våren och åtta på hösten, tre syntolkningar på hemmaplan och en syntolkad musikal i Åbo. Samt ett dussin andra träffar, informationstillfällen och fester.

Föreningen har en stabil och engagerad styrelse som ger en kontinuitet till föreningens arbete. Därutöver finns många frivilliga som ställer upp och gör verksamheten till vad den är. Och inte minst – våra medlemmar! Utan deras engagemang, varma gemenskap och klocka funderingar vore föreningen inte vad den är – en glädje, en hjälp och en trygg plats.

Allmänt

Föreningen Ålands Synskadade r.f. med verksamhetscentret Ankaret i Mariehamn och landskapet Åland som verksamhetsområde, vill öka förståelsen om hur det är att leva med en synskada.

Föreningens ändamål är att fungera som intresse- och kontaktförening och som stöd för synskadade. Föreningen verkar för att synskadade personer får likvärdiga levnadsförhållande som andra medborgare i socialt, kulturellt och ekonomiskt hänseende.

Medlemmar

Medlemsstatistik

Inom parentes står antalet 2022. Föreningen hade vid årsskiftet 136 (131) medlemmar varav

76 (72) ordinarie medlemmar (synskadade).

60 (59) stödjande medlemmar (synsvaga, anhöriga, frivilliga m.fl.).

Av dessa är 3 hedersmedlemmar och 1 hedersordförande och 1 ständig medlem.

Därutöver finns det fyra gästmedlemmar – Funktionsrätt Åland och Ålands synskadades IT- och taltidningsstöd och synrådgivaren.

Under året avled 10 (9) medlemmar, 6 (9) medlemmar avslutade sitt medlemskap på egen begäran eller på grund av ålderdom via anhöriga.

21 (18) nya medlemmar hälsades välkomna. Tre av dessa blev först stödjande medlemmar för att sedan övergå till ordinarie då synen försämrades.

Hedersordförande är Fjalar Nylund. Hedersmedlemmar är Aili Alexandersson, Kerstin Forssberg samt Lasse Nylund.

Medlemsavgift

Medlemsavgiften var 15 euro för både ordinarie och stödjande medlemmar. Ordinarie medlemmar har en konstaterad synskada medan stödjande medlemmar är anhöriga, frivilliga eller personer som har en synnedsättning men ingen konstaterad synskada

Verksamhetscentret Ankaret

Verksamhetscentret Ankaret som ägs av Finlands Svenska Synskadade, står till föreningens förfogande. Föreningen står själv för driften och skötseln av fastighet och tomt. Lokalvården sköts av inhyrt företag. Vid medlemsträffar sköttes servering av personalen och frivilliga – ett stort tack till alla ni som hjälpt till! Gårdskarlsuppgifterna med snöröjning, gräsklippning och häckklippning sköts av inhyrt företag. Även städningen sköts av ett inhyrt företag.

Tillgänglighet

Lokalen är tillgänglig och evenemang genomförs på ett för alla tillgängligt sätt. Lokalen är utrustad med handikapptoalett, hörselslinga, låga trösklar och öppen planlösning. Lokalen har

kontraster i badrummet och stor öppning från hallen till samlingssalen. Lokalen städas med oparfymerade kemikalier. Däremot vistas ledarhundar regelbundet i lokalen.

Personal

Medel för verksamhetsledaren kom till största delen från Ålands Penningautomatförening (PAF). Verksamhetsledaren fungerar som sekreterare vid styrelsemöten, förbereder ärenden och verkställer de beslut som styrelsen tagit samt handhar all övrig administration. Verksamhetsledaren är en förutsättning för att verksamheten skall fungera.

Fyra dagar i veckan arbetar verksamhetsledaren och har dagligen kontakt med medlemmar, intressenter och samarbetspartners förutom planerade aktiviteter så som träffar, styrelsemöten och informationstillfällen. Även påverkansarbete är en viktig del av verksamhetsledarens arbete.

Föreningens 52:e verksamhetsår

Möten och styrelse

Föreningens vårmöte hölls den 20 april på Ankaret, 11 (10) personer deltog varav 6 (5) personer hade rösträtt.

Föreningens höstmöte hölls den 21 november på Ankaret. 16 (10) personer deltog varav 8 (7) med rösträtt.

Styrelsen sammanträdde 15 (13) gånger under året och hade följande sammansättning:

Ordförande	**Sanna Söderlund**
Viceordförande	**Börje Troberg**
Styrelsemedlem	**Unn Ramsdahl**
Styrelsemedlem	**Lars Carlsund**
Styrelsemedlem	**Kurt Lindh**
Styrelsemedlem	**Rolf Söderlund**

Som sekreterare utom styrelsen verkade verksamhetsledare Charlotta Solax. Verksamhetsgranskare var Niclas Eriksson och suppleant Emily Grunér. Styrelsen har en ansvarig för förvaret, Rolf Söderlund, som regelbundet rapporterar till styrelsen.

Representanter och kontaktpersoner

- Dorrit Mattsson är punktskriftsinstruktör på Åland
- Funktionsrätt Ålands vår och höstmöte. Lars Carlsund var föreningens representant och Kurt Lindh var suppleant.
- I Funktionsrätt Ålands styrelse sitter Sanna Söderlund. Börje Troberg, suppleant.
- Ingen medlem ingår i styrelsen för FSS
- Rolf Söderlund har varit FSS erfarenhetstalare på Åland. Och besökt studerande.

Vårmöte för Förbundet Finlands Svenska Synskadade, FSS, hölls den 23 maj i Synvillan i Helsingfors och där FSS distriktsföreningar är belägna. Tre personer från Åland deltog på distans.

Förbundet FSS:s höstmöte hölls den 18 till 19 november på hotell Scandic City Tammerfors. Två personer från Ålands synskadade, Fredrik Lindeman och Björn Lindfors deltog.

Funktionsrätt Ålands vårmöte hölls den 19 april på HandiCampen. Ingen från föreningen deltog.

Funktionsrätt Ålands höstmöte hölls den 7 december på HandiCampen. Från Ålands synskadade deltog Lars Carlsund som representant, Sanna Söderlund och Charlotta Solax som åhörare.

Medlemsaktiviteter samt andra händelser

Inga regelbundna månadsträffar hölls under året. Föreningen har valt att istället ha aktiviteter som samlar medlemmarna kring gemensamma intressen eller ämnen. Därutöver ordnas utflykter och fester med mer allmänt tema. Program, gäster och deltagare enligt följande:

18.1	Funktionsrätt Åland + medlemsföreningar gästade lagtinget med en minimässa ”Lyssna till 4300 röster” i aulan. 1 person representerade förening.
24.1	Anhörigträff, fem personer
31.1 o 1.2	Fotvård, 10 personer
1.2	Information för nya medlemmar, 13 personer deltog
14.2	Alla hjärtans dag middag, 26 personer deltog
22.2	IT-dropp in på Handicampen, ingen person deltog
1.3	Medlemsträff, Lasse Fredriksson som är musiker och trubadur. 13 personer deltog
11.3	Föreningsmässa, 2 personer representerade föreningen
11.3	Revy på Högtomt, Sanna Söderlund syntolk, 10 personer deltog
23.3	Filmen Medicinera lagom FRÅ, Ålands Synskadade Syntolkar på Ankaret. Ingen deltog
28-29.3	Fotvård, 13 personer deltog
4.4	Anhörigträff, 6 personer deltog
20.4	Vårmöte, 11 personer deltog.
25.4	Må bra dag, Mariebads spaavdelning, 7 personer deltog
23.5	Information för nya medlemmar, 2 personer deltog
23.5	Vårfest, 29 personer deltog
	På menyn stod grillkorvsbuffé med potatissallad och tillbehör. Stort tack till Dahalmans! Manskören MÅNKS med bland annat Mikael Lagström underhåller. Parallellt höll FSS vårmöte.

25-26.5, 1.6	Fotvård, 17 personer deltog.
1-3.8	Resa till Helsingfors och Borgå, 5 personer deltog
8.8	Besök från Östhammar, 31 personer deltog
10 o 23.8	Fotvård, 13 personer deltog
17.8	Presentation av FRÅS Alternativrapport, två personer deltog. Börje Troberg satt med i panelen. Rapporten lämnas till FN:s kommitté om hur funktionsrättskonventionen uppfylls på Åland.
27.8	Anhörigträff, 3 personer deltog
30.8	Funktionsrätt Ålands valdebatt på Biblioteket. Veera från FSS och 4 personer deltog.
2.9	Öppet hus, 7 personer deltog. IT stödet närvarade.
13-14.9	Fotvård, 4 personer deltog
21.9	IT-drop in Handicampen, 2 personer deltog
11 o 17.10	Fotvård, 14 personer deltog
12.10	Ögats dag, Folkhälsans allaktivitetshus, 22 personer deltog
16.10	Vita käppen dag. Promenad genom Mariehamn. 9 personer deltog
8.11	Anhörigträff. 5 personer deltog
9.11	Må bra dag. 5 personer deltog
10-11.11	Musikalresa till Åbo. 7 personer deltog. Två uteblev pga sjukdom.
27.11	Funktionsrättsdag, 2 personer representerade föreningen.
1.2	En julsaga av Charles Dickens, Syntolkad föreställning på Alandica. Charlotta Solax syntolkade. 2 personer deltog.
13-14.12	Fotvård, 12 personer deltog
15.12	Julfest, Mat från Soltuna, Ålands Lucia och MÅNKS kör. 40 personer deltog.

Ögats dag

Ögats dag, Internationella ögondagen, World sight day. Kärt barn har många namn! Dagen hålls alltid den andra torsdagen i oktober, för att ge global uppmärksamhet till synnedsättningar, inklusive blindhet.

Evenemanget ordnades tillsammans med Folkhälsan på Åland, Finlands Svenska synskadade och Move med Hanna kring temat syn och motion.

2023 är tredje året dagen hålls på Åland. Nedan följer en beskrivning om vad som erbjöds.

Föreläsning: Balans – vad är det

Gerd Laxåback, koordinator för hälsofrämjande arbete på Folkhälsan. Balans – vad är det? Gerd berättade om våra balansorgan synen, båggångarna och informationen från bland annat muskler. Kan man ha bra balans om synen är nedsatt eller man kanske inte alls kan se? Under föreläsningen fick deltagarna känna efter hur balansorganen påverkade deras balans.

Rörelsebricka – gånger fyra

Fyra stycken 20 minuters pröva på rörelser. Move med Hanna (Hanna Kivioja) presenterade ett smörgåsbord fullt med rörelser inspirerade av yoga, streching, pilates, avslappning, rytm och rörelse i glädje – helt enkelt kroppsunderhåll.

Öppen Synrådgivning

Två timmar öppen synrådgivning med synrådgivare Stina Nygård från FSS. Aktiviteten riktade sig till alla med frågor och funderingar kring synnedsättningar - oavsett varför.

Digitala Synhjälpmedel

Ålands synskadade fanns på plats och presenterar föreningens verksamhet. Verksamhetsledare Charlotta Solax berättade om digitala synhjälpmedel i form av enkla röstmemon, hon visade även förstorande speglar med led-ljus

Simning

En gång i veckan arrangerades simning under vår- och höstterminen i Folkhälsans varmvattenbassäng. Totalt 32 gånger under året. Som simövervakare anlitades under våren och nästan hela hösten Jan-Erik Larsson. Från november anlitades Nina Sjöholm som vikarie. Närvarolista för höstens simningar saknas fram till 3 november men uppskattningsvis har 9 personer deltagit under året.

Bokcirkel

Hösten 2021 startade en aktiv medlem, Lars Carlsund upp en bokcirkel. Bokcirkeln har fortsatt under 2022 och även 2023. Tre till fem personer har regelbundet träffas på Ankaret.

Böckerna som lästes under 2023 var: Karin Erlandsson - Missdåd som är en spänningsroman. Karin besökte bokcirkeln på vårens sista träff.

På hösten lästes Ulrika Gustafssons ”Min ljusa stad – Sally Salminen, livet och litteraturen”. Ett porträtt av författaren Sally Salminen. Ulrika Gustafsson deltog på distans i bokklubbens sista träff på hösten.

Styrka och balans – folkhälsan

Folkhälsan på Åland arrangerar gratis träning för synskadade tillsammans med Rehab City. Gruppen som träffas en gång per vecka har under både vår och höstterminen varit fullbelagd.

Fotvård – Sunda foten

Föreningen har sedan våren 2021 erbjutit medlemmarna suventionerad fotvård. Firman sunda foten med medisinsk fotvårdare har besökt ankaret 15 gånger under året. 26 personer har tagit del av fotvården.

Resor

Helsingfors och Borgå 1-3 augusti

Resa 1-3 augusti till Helsingfors, synvillan och Iris, bostadsmässa i Lovisa och SSÖ 50-års jubileum. Sju personer från Åland deltog. Under resan, på besöket till hjälpmedlesbutiken Aviris köptes simuleringsglasögon in till föreningen.

Programmet i korthet:

Måndag 31 juli	Resdag. Färja till Helsingfors natten mot tisdag.
Tisdag 1 augusti	Helsingfors och Borgå.
	Besök till FSS rf:s Synvillan och Aviris Centret. Inkvartering på Hotell Sparre Borgå och jubileumsmiddag.
Onsdag 2 augusti	Lappträsk.
	Besök i olika miljöer bland annat hembygdsgård, handikappanpassade småhus och Lappträsk kyrkor samt Wallmokören.
Torsdag 3 augusti	Lovisa.
	Informatör Camilla Stenvalls guidning på Lovisa bostadsmässa. Hemresa.

Musikalresa till Åbo – Something Rotten 10-11 november

En gemensam resa ordnades för alla finlandssvenska synskadeföreningar. Målet för resan var en syntolkad föreställning av musikalen Something Rotten en lördag eftermiddag på Åbo Svenska Teaters Stora scen. Resan för Ålänningarna började redan fredag eftermiddag. Och efter en övernattning på hotell mötte alla upp på teatern där samvaron inleddes med gemensam lunch. Resan hem inleddes med färja från Åbo samma kväll.

Besök från Östhammar

Synskadeföreningen i Östhammar, Sverige tog kontakt med Ålands Synskadade i maj eftersom de planerade ett besök till Åland i augusti. Kaj Nordqvist och cirka 20 personer besökte oss den 8:e augusti. Resan var över dagen. Målet med resan var att träffa vår förening. Föreningarna drack kaffe, umgicks och diskuterade aktuella frågor för synskadade.

Borstbindning

Under året pågick borstbindning på verksamhetscentret Ankaret med uppehåll under sommarmånaderna samt julveckorna. Dorrit Mattson var ledare och 5 personer

deltog. Borstbindarna träffades 11 gånger på våren och på hösten träffades de 14 gånger.

En utställning sattes upp på Handicampen i början av året. Utställningen är fortsättningsvis kvar.

På sommaren deltog borstbindarna i Jan-Karlsgårdens Hantverksdagar. Inför julen 2023 fördes en del borstar till Handicampen för försäljning.

Föreningen i samhället

Syntolkning

I mars syntolkade Sanna Söderlund revyn ”Röda tråden” på Högtomt i Saltvik. 10 personer deltog. Funktionsrätt Åland visade i mars en film som heter “Medicinera mera”. Filmen syntolkades på Ankaret. I början av december syntolkade Charlotta Solax pjäsen ”En julsaga” på Alandica. Pjäsen är en klassiker skriven av Charles Dickens. Två personer deltog. Innan pjäsen började fick deltagarna träffa skådespelarna som berättade om sina karaktärer. I augusti deltog föreningen i en musikalresa till Åbo där musikalen ”Somethings Rotten” gavs på Åbo svenska teater.

Information och utbildning

Under året har Charlotta Solax deltagit i Folkhälsans kursledarutbildning i konceptet Öppna dörrar för närståendevårdare. Utbildningen berättigar Charlotta att hålla kurser för personer som vårdar någon närstående. I skolningen till kursledare ingick material för närståendevårdarträffar.

Patientrådet ÅHS

Onsdagen den 26 april bjöd ÅHS patientråd representanter för Funktionsrätt Åland och förbundets medlemsföreningar till ÅHS för en dialog kring hur alla tillsammans kan bidra till att utveckla hälso- och sjukvården. Syftet med tillfället var enligt patientrådets utskick att kartlägga hur samarbetet mellan ÅHS och Funktionsrätt Åland samt medlemsföreningarna kan utvecklas. Målet är att skapa bättre förutsättningar för ÅHS att ta tillvara erfarenhet från olika patientgrupper i verksamhetsutvecklingen.

Två representanter från Ålands synskadade deltog i samarbetsmötet. Som en följd av mötet skickade patientrådet ut ett brev som ett resultat av det nya sätt som beslöts provas för en mer strukturerad dialog. Så här skrev patientrådet i brevet.

Citat: ”Syftet är att göra det lättare för er att dela patienters och anhörigas erfarenhet och förslag till ÅHS, och att göra det lättare för oss att ta tillvara tankarna i ÅHS verksamhetsutveckling. Avsikten är att ÅHS i fortsättningen kommer att be om era erfarenheter och åsikter en gång varje år. Vi ser nu fram emot att ni delar era tankar och förslag till oss genom att besvara frågorna i det här dokumentet..... Jag kommer sedan att sammanställa informationen och ta materialet vidare till ledningsgruppen och till klinikerna. På så sätt kommer era tankar och förslag att finnas med som underlag i ÅHS verksamhetsplanering för 2024. Sandra Rasmussen Verksamhethetsstrateg” slut på citat.

Ålands synskadade lämnade in ett svar med många synpunkter om strategiska förändringar men även mer konkreta och lätt åtgärdade förslag. Bland annat förespråkade föreningen ledstråk och kontraster. Mer individanpassade digitala hjälpmedel och utökad mobilitetsträning.

Sammanfattat var svaret från Ålands synskadade uppbyggt kring följande:

- Habilitering - anpassningen till det ”nya” livet
    - Förebyggande friskvård - ser du inte ser så rör du inte på dig lika mycket
    - Mobilitet - lära dig hur du rör dig utanför hemmet t.ex. vit käpp
- Digitala hjälpmedel - saknas i princip idag
    - Hjälpmedelsutlåning – idag finns knappt digitala hjälpmedel för synskadade hos ÅHS trots att till exempel en talande telefon är en förutsättning för att ha kontakt med omvärlden.
    - Handledning och stöd – behövs även här att man får lära sig hjälpmedlen
- Tillgänglighet på ÅHS
    - Anpassa miljön för synskadade – kontraster, ljus och ljud.
    - Öka kunskapen – tillgänglighet är mer än breda dörrar och låga trösklar
- Hela människan

Media

Under året har nästan ingen synlighet i lokal media funnits. Under hösten gjordes ett försök att göra föreningens Facebook sida mer levande genom 2-3 inlägg per vecka. Försöket rann ut i sanden då personalkapaciteten inte räckte till. Faceboksidan uppdateras nu med 1-3 inlägg per månad.

Pressmeddelanden skickades ut inför ögats dag och vita käppen promenaden. Ögats dag uppmärksammades i Ålands Radio där FSS synrådgivare Stina Nygård deltog i morgonprogrammet. Ögats dag markansfördes även med radio reklam i Steel FM.

Föreningen har använt följande kanaler för att nå ut med information till medlemmar: E-post, månadsbrev, händelsekalender i lokaltidningarna, hemsida, facebook, FSS taltidning medlemsbandet, FSS tidning Synvinkel samt Funktionsrätt Ålands gratistidning Bulletinen.

PROJEKT OCH STÖD

IT- och taltidningsstöd

När PAF-beslutet togs 31.1.2023 kunde föreningen glädjande nog konstatera att medel om 19791 euro beviljats för den så superviktiga tjänsten.

Under året har 35 unika individer tagit hjälp av IT-stödet på olika sätt. De flesta ärenden har gällt ordinarie medlemmar, eller 38% av föreningen ordinarie medlemma har fått hjälp av IT- och taltidningstödet.

Under året som gått har två personer haft tjänsten. Niels Forss arbetade hos föreningen augusti 2022 till februari 2023. Niesl Forss slutade efter prövotiden och föreningen annonserade ut tjänsten. Tre intervjuer genomfördes. Petra Olausson (fd Lindholm) anställdes först på timbasis i maj för att efter midsommar få en tidsbunden halvtidsanställning till slutet av året. Petra slutade hos föreningen i början av oktober. Från mitten av september skötte Charlotta Solax förutom det egna arbetet även it- och taltidningstödets viktigaste uppgifter fram till projektslutet sista november.

På grund av att tjänsten innehafts av olika personer under året och stundtals varit vakant, är det svårt att sammanställa statistiken men behovet av stöd är stort, vilket inte minst märkts de veckor som tjänsten varit utan någon på plats. Vid en titt på de ärenden som blivit dokumenterade framkommer följande:

Totalt har nästan 80 ärenden behandlats under året. Fördelningen har varit ungefär 46,5 procent taltidnings-ärenden och 53,5 procent övriga it-ärenden. Då bör man komma ihåg att ibland går dessa ärenden in i varandra. En minskning jämfört med föregående år beror främst på att under året har inte interna it-ärenden redovisats.

Frågor som har varit vanliga under året är att få information om ny utrustning och möjligheter, träna/repetera instruktioner samt installation av program och prenumerationer. Flest ärenden har handlat om att man vill ha hjälp med olika typer av installationer (mjuk- & hårdvara).

Ålands synskadade arbetar för att även andra funktionsnedsättningar genom Funktionsrätt Åland skulle få tillgång till IT-stöd. Som ett steg på vägen har föreningen hållit några gratis Drop-in IT dagar på Handicampen där både personal och medlemmar i de tolv medlemsföreningarna har kunnat få hjälp.

IT- och taltidningsärenden 2023, samanställning

2022 inom parentes

Ärenden totalt	79(86)
Hembesök	29 (37)
Varav taltidningsärenden	37 (36)
Varav it-ärenden	38 (50)
Övrigt (inkluderat i IT)	4 (-)

Av de totalt 79 ärenden har fördelningen varit:

Service	36
Avslutande	7
Installationer	21
Information/handledning	15

IT

Föreningen beslöt på höstmötet att höja bidraget för de medlemmarna som ansöker till föreningen om ekonomiskt stöd för inköp av smart telefon, läsplatta eller dator. Under året har två medlemmar ansökt om stöd och beviljats, varav en har erhållit stödet, den andra medlemmen fick bidrag från annat håll. Föreningen har i ansökt och anhållit medel för att köpa in ytterligare test- och utbildningsutrustning för synskadade samt ett par talboksspelare / daysispelare (då ÅHS slutar tillhandahålla dessa). IT-stödet har varit i viktig resurs för flera medlemmar som med hjälp av stöd under året hittat nya hjälpmedel, till exempel smarta högtalare och vågat testa nya saker.

Statistik It-ärenden 2023 53,5% (60% i fjol)

37 ärendens om redovisats som IT-ärenden. Många ärenden går in i varandra och ofta innebär hembesök både ärenden in om IT och inom taltidning. Dessa besök redovisas på ett ställe.

Dator (ej taltidning)	**3/5**
Installationer	1/2
Handledning	2/1
Support	0/2
Telefon/läsplatta (ej taltidning)	**27/22**
Installationer	8/8
Handledning	5/7
Support	14/7
Information/utbildning	2/-
Google Nest	**7/6**
Installationer	2/3
Handledning	2/2
Support	3/1
Info / utbildning	0/-
Övriga it-ärenden	**4/17** (interna ärenden ej medräknade i år, 2023)
Installation	1/-
Handledning	1/-
Info / utbildning	1/9
Hjälpmedel - utveckling, anskaffning	1/3
Internt IT-stöd	-/4
Hjälp med privat mjukvara/hårdvara	0/1

Taltidningen

Taltidningar distribueras digitalt och utkommer fem till sex dagar per vecka. Prenumeranten lyssnar på taltidningen genom Daisy-spelaren eller genom dator, läsplatta eller smarttelefon via appen ”Pratsam”. Taltidningstödet hjälper

prenumeranterna även med andra prenumerationer än de som föreningen har ansvar för. Totalt hjälper föreningen 38 prenumeranter. Dvs en 30% av den synskadade befolkningen på Åland.

Tidningar och antal prenumeranter

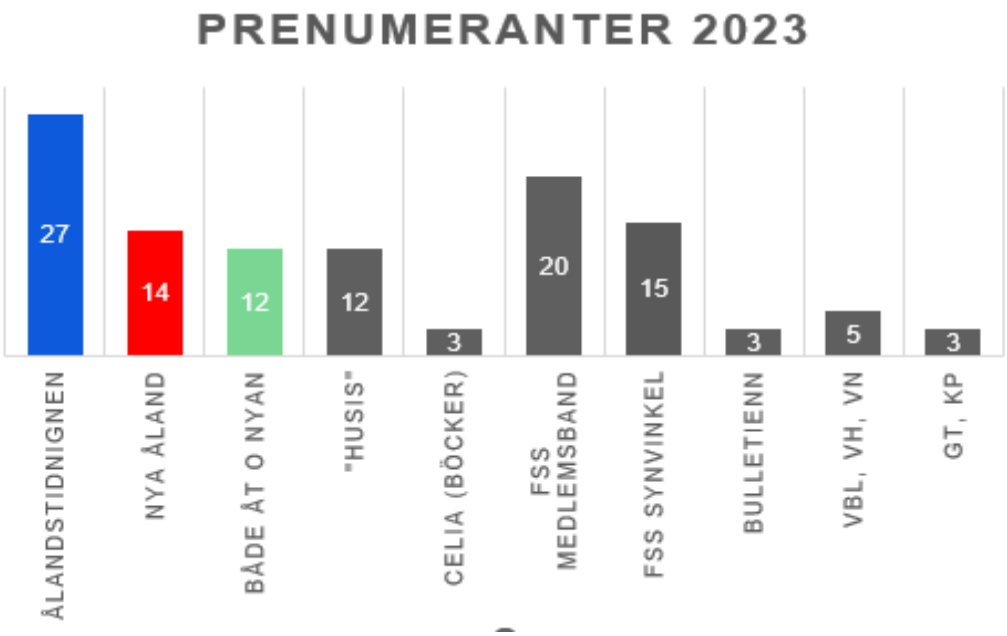

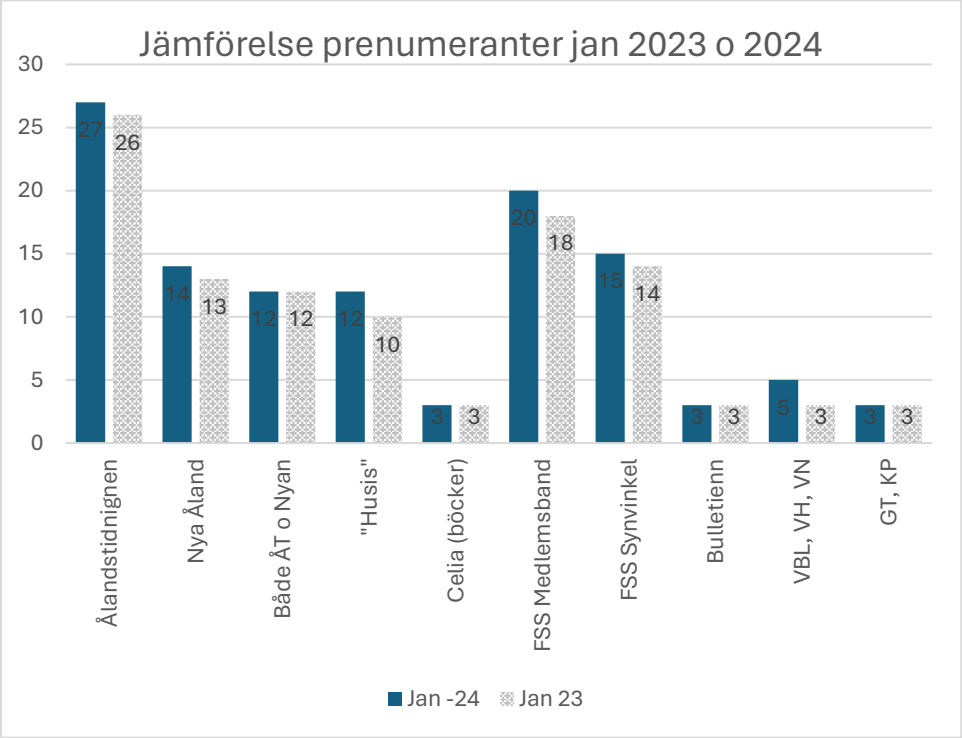

Vid årsskiftet 2023-2024 prenumererar **27** (28**)** personer på Ålandstidningen och **14** (13) personer på Nya Åland. 12 personer prenumererar på båda tidningar.

På höstmötet 2022 beslöt Ålands synskadade tack vare att produktionskostnaden hålls nere att fortsättningsvis erbjuda taltidningen gratis till personer med synnedsättning.

Taltidningsstödet har hjälpt personer med synnedsättning att ta till sig information via taltidningar 37 gånger. Det har gällt att testa på taltidning i 10 fall, givit support eller uppdaterat befintligt abonnemang i 20 fall och med att avsluta eller ändra 7 prenumerationer.

Det finns flera olika sätt att lyssna på taltidningar. De vanligaste sätten är via en Daisyspelare som automatiskt laddar hem de tidningar du prenumererar på eller via en App i telefonen eller surfplattan. Idag används främst Appen pratsam men tidigare användes även Easy Reader. Statistiken visar tydligt att fler väljer App framför Daisyspelare. Detta betyder inte att Daisyspelanrna går att avveckla. De som har Daisyspelare är helt beroende av den för att ta till sig informationen.

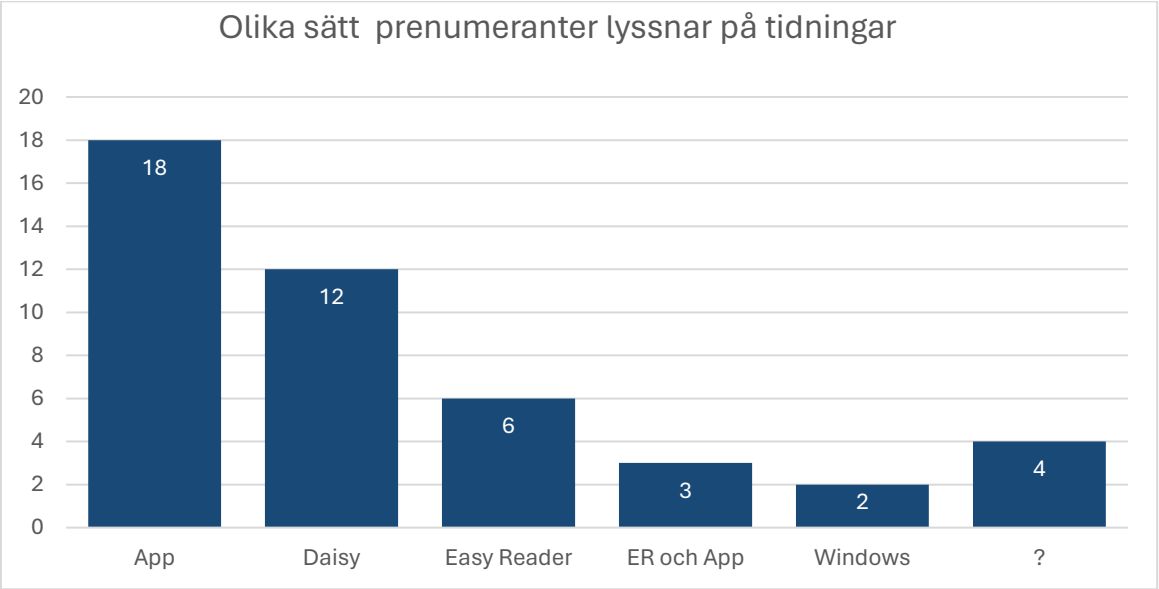

Statistik Taltidnings-ärenden 2023 46,5% (40% i fjol)

37 ärendens om redovisats som Taltidnings-ärenden. Många ärenden går in i varandra och ofta innebär hembesök både ärenden inom Taltidning och samtidigt IT men även annan hjälp för att få vardagen att fugera. Dessa besök redovisas enbart på ett ställe. Den andra siffran efter skiljetecknet är statistiken för 2022.

	Nya	Support Handledning/service	Avslutade	Totalt
Totalt	**10**/9	**20**/25	**7**/2	**37/**36
Daisyspelare	4/	9/	7/	**20**/27
Telefon / läsplatta	5/	6/	0/	**11**/5
Dator	1/	3/	-	**4/**3
Info	-	2	-	**2**/1

I jobbet med taltidningar ingår förutom installationen även att serva hårdvaran, uppdatera mjukvara, ansvara för lagerhantering, inventering och på ett säkert sätt hantera lösenord och inloggningar, vid behov installera WiFi hos kund samt sköta kontakten med taltidningsproducenter och andra aktörer som möjliggör att taltidningarna går att läsa på Åland. En ny taltidningsprenumeration kräver mycket handledning förutom själva installationen. Om handledningen uteblir kan resultatet vara att man inte kommer igång med läsandet och taltidningen blir stående oanvänd.

Projektet Åländska talböcker

Projektet Åländska talböcker har erhållit bidrag från Stiftelsen Leo, Mary och Mary-Anne Hackman stiftelse. Projektet pågår åren 2019 till 2023. Under 2023 har sex inläsningar gjorts. En av böckerna är mastodontverekt ”Den åländska segelsjöfartens historia” började läsas in på våren 2021och blev klart i november 2023. I och med att dessa böcker är inlästa går projektet mot sitt slut. Vad som händer framöver är ännu osäkert.

Böckerna som lästs in under 2023.

Inläst av Mikael Lagström:
Livet på Emskär av Roger Fagerholm

Inläst av Kiki Alberius-Forsman:
Martha 100 år med Ann-Gerd Steinby som redaktör.
Sanct Olof 2023, Åländsk årsbok för kyrka och kultur.
Journalisterna av Annika Orre.
Med Doft av 100 kryddor skriven av LizLindvall och Mercedesurbano-Winquist.

Inläst av Martin Högstrand:
En Åländska segelsjöfartens historia av Georg och Karl Kåhre

Historik

Under året har arbetet fortsatt med att färdigställa en ny historik som en uppföljning av 40-års historiken. Tyvärr tackade Jonas Eriksson som skrivit föreningens två tidigare historiker nej till uppdraget. Charlotta Solax anlitades som skribent – utöver sitt ordinarie arbete och färdigställde i februari utkastet som väntar på korrektur och layout innan historiken är klar för att publiceras. Målsättningen var att färdigställa historiken till julfesten 2023 men är inte i mål ännu.

Stöd och hjälp

Stina Nygård är verksam som FSS:s synrådgivare på Åland. och besöker ön några gånger på våren och några gånger på hösten. Under besöken hinner hon med både konsultationer vid hembesök, kontakt med föreningen och information till allmänheten.

Hon ger kostnadsfri hjälp och stöd. Stina är stationerad i Åbo. Synrådgivaren besöker Åland regelbundet för att göra hembesök och utlåtande. I samband med besöken passar hon ofta på att berika föreningens verksamhet, vilket är en stor tillgång. Vi vill extra mycket tacka för Stinas deltagande i ögats dag! IT-stödet på Åland har samarbete med motsvarande tjänster på FSS.

Sjukskötare Åsa Rehn, på ögonpolikliniken, Ålands hälso- och sjukvård, anskaffar hjälpmedel för synskadade. En synskadad person som kommer till Åsa får ofta en första kontakt till Ålands Synskadade r.f. genom henne, då hon berättar att föreningen finns. Föreningen håller tillsammans med ÅHS regelbundna nätverksmöten. IT-stödets samarbete med ÅHS har fungerat bra. Inför PAF-ansökan 2024 skrev ÅHS ett utlåtande om IT-stödets betydelse för synskadade på Åland.

Ekonomi och samarbete

Föreningens och taltidningens verksamhet har till största delen, cirka 75% finansierats med medel från Ålands Penningautomatförening r.f. Föreningen har också mottagit bidrag från Förbundet Finlands Svenska Synskadade, Stiftelsen Blindgården, Blomsterfonden, Folkhälsan, de blindas väl och Mariehamns stad. Ett bidrag från Stiftelsen Leo, Mary och Mary-Anne Hackman finansierar projektet Åländska Talböcker åren 2019–2023. Föreningen vill tacka alla de samarbetspartner som under året bidragit med finansiering eller sin expertis.

Föreningen har aktivt deltagit i frågor som berör synskadade och andra funktionshindrade genom sina uppdrag inom bl.a. Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. och Funktionsrätt Åland (fd Ålands Handikappförbund) samt utåtriktad information genom erfarenhetstalarna och kontakt med press och myndigheter.

Funktionsrätt Åland (fd Ålands Handikappförbund)

Ålands synskadade lånar gratis ut sina lokaler till övriga medlemmar i Funktionsrätt Åland. Ålands Synskadade var under året representerade i Funktionsrätt Ålands yttrandegrupp och tillgänglighetsgrupp.

Tillgänglighetsgruppen:

Funktionsrätt Ålands tillgänglighetsgrupp hjälper till med tillgänglighetsfrågor om den byggda miljön, lokalerna eller verksamhet. Ibland görs en tillgänglighetskartläggning. I tillgänglighetsgruppens möten har under året Börje Troberg deltagit. Besöken har varit både till privata aktörer men även offentliga inrättningar.

Yttrandegruppen

- Inspirationsdag för äldrepolitiskt program
- Färdplan för hållbar turism
- lagförslaget om ändring av klientavgifter inom socialvården Forskningsgrupp om grön omställning
- landskapsförordningen om studiesociala förmåner på gymnasialstadienivåKurturpolitiks strategi för Åland 2023-2030
- preciseringar i tillämpningsområdet i den nya funktionshinderservicelagen

Input till FRÅs representanter inför möten med Ålands Landskapsregerings funktionshinderråd.I rådet ingår följande representanter med koppling till FRÅ

- Henrik Lagerberg, Funktionsrätt Åland
- Karl Wahlman, Funktionsrätt Åland
- Mona Eriksson, Funktionsrätt Åland
- Dennis Björk, Mariehamns stad

Folkhälsan

Under året har föreningens medlemmar haft möjlighet att delta i Folkhälsans egen verksamhet som riktar sig till synskadade men även i aktiviteter som ordnats av föreningen där folkhälsan har varit en samarbetspartner både med personal, kunskap och ekonomiskt bistånd. Ålands synskadade ordnar simning för medlemmarna , både bassänghyran och övervakare ersätts av Folkhälsan. På hösten ordnades för tredje året i rad ögats dag där folkhälsan bidrog med utrymme, föreläsare och personal.

ÅHS (Ålands hälso- och sjukvård)

Åhs har nu en tjänst som renodlad synrehabiliterare. Synrehabiliteringen och utlåningen av hjälpmedel fortsätter att förbättras. Synrehabiliteraren Åsa Rehn har under året deltagit i föreningens informationsaktiviteter. Där utöver hålls regelbundna nätverksmöte mellan föreningen och ÅHS. Även en representant från talterapin (ergoterapin) deltar ibland i nätverksmöten.

FSS (Finlands Svenska Synskadade)

Ålands synskadade har ibland kontakt med Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Närmast kontakt har föreningen med synrådgivaren som är verksam på Åland. Övriga kontakter är till, verksamhetsledaren och kanslisten och de som arbetar med förbundets publikationer. Och inte minst FSS synrådgivare.

Medis

Sånggruppen Voces Mirabiles från Medis uppträdde på föreningens Alla hjärtans dag middag.

Sunda Foten

Under året har föreningen i samarbete med fotvårdaren Sunda Foten erbjudit fotvård för föreningens medlemmar, både ordinarie och stödjande.

BILDER FRÅN ÅRET

Bildtext:

Stina Nygård, synrådgivare från FSS och Åsa Rehn, sjukskötare och ansvarig för synhjälpmedel på ÅHS på ett av årets tillfällen för nya medlemmar.

Syntolkning:

Ett fikabord i förgrunden. Stina står upp. Hon har en grön tröja, långt hår och ser alvarligt ut. Åsa sitter ner och antecknar. Hon har korthår ohc en kaffekopp framför sig på bordet.

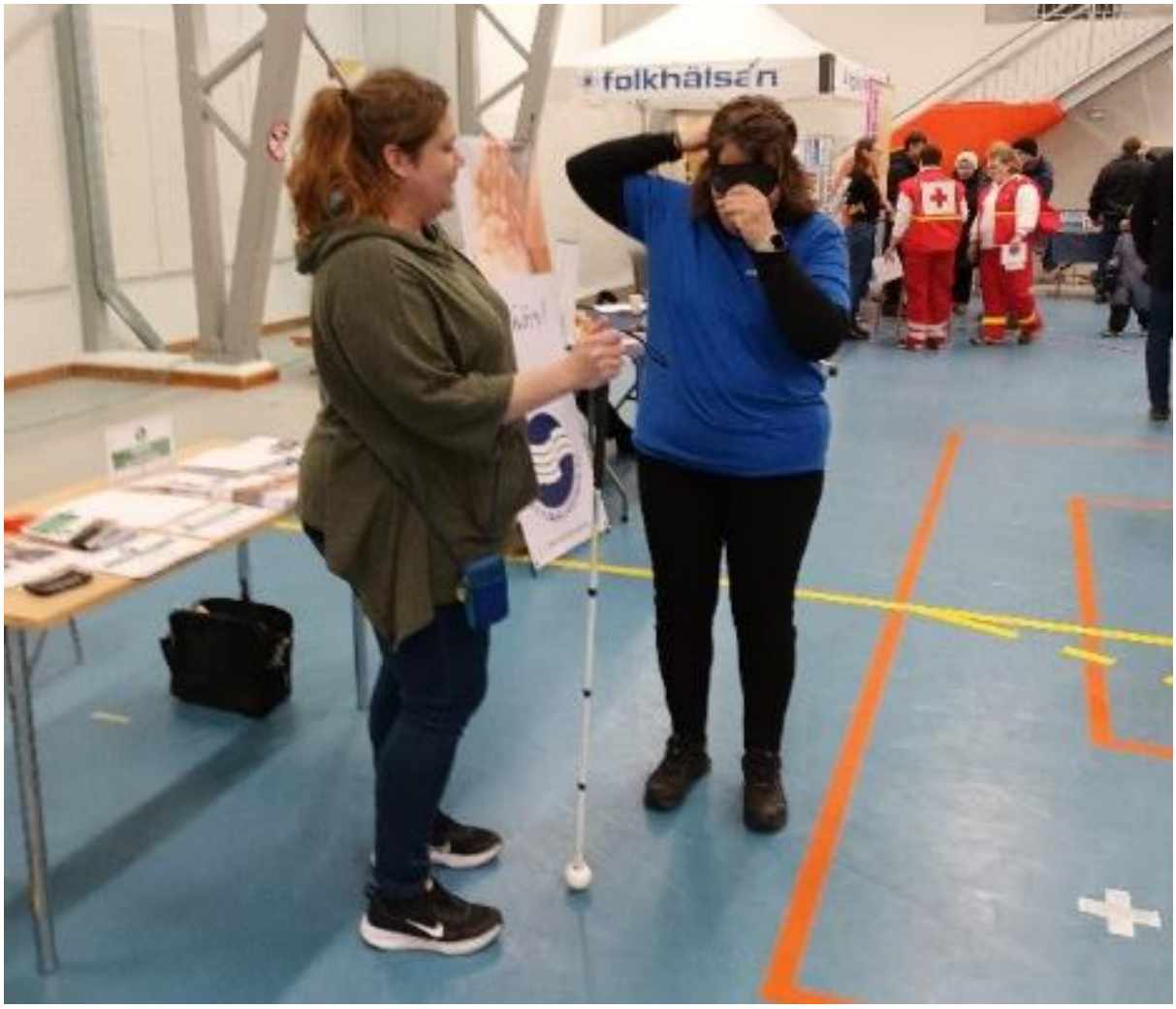

Bildtext

Ålands Synskadade deltar på föreningsmässan 2023 i Baltichallen. Charlotta Solax hjälper Jeanette Hagman från Folkhälsan att gå med ögonbindel och vit käpp

Syntolkning:

Ett blått golv i en gympasal. På golvet står flera bord med olika broschyrer, flera människor syns i bakgrunden. I förgrunden syns två kvinnor. En ena håller på att sätta på sig en ögonbindel. Hon har en blå tröja och långt mörkt hår, Den andra kvinnan håller i en vit käpp. Hon har långt hår uppsatt i en tofs och en grön osymmetrisk tröja.

Bildtext:

Ordförande från Östhammars synskadeförening till vänster och Ålands synskadade.

Syntolkning:

Konkret tolkning: Närbild på två kvinnor i övre medelåldern. De ler och tittar på fotografen. Kvinnorna står utomhus. Båda har glasögon.
Upplevelsetolkning: Två kvinnor mitt i livet står nära varandra och tittar in kameran. Båda ler och ser nöjda ut. Vinden blåser i den ena kvinnans hår. Hennes hår är långt och utsläpp.
Syntokning som är en kombination av konkret/upplevelse. Förutsätter att man vet vad t.ex. Ankaret är: Pia-Maria Hammarling har axellångt ljust hår och färgade glasögon. Hon har en svart-och vitmönstrad blus. Sanna Söderlund har uppsatt ljust långt hår och glasögon. Hon har en vidringad jumper under en rosa kofta.
De står ute i vinden på Ankarets veranda.

Bildtext:

Allt – i – allo Nina Sjöholm dukar upp nyttiga godsaker på må bra dagen på Mariebads SPA-avdelning.

Syntolkning:

En bänk fylld med frukt på spett, kannor med fruktdrinkar, plastaskar med nyttiga snacks. Bakom disken syns en kvinna med uppsatt hår som ser glad ut

Bildtext: Vita käppens dag, efter en promenad längs gågatan i Mariehamn samlades alla deltagarna på en kopp kaffe i Sittkoff.

Till vänster: Längst fram Mari, Dorrit, Rolf, Jesper

Till Höger: Längs fram Viva, Björn, Fredrik, Sanna

Syntolkning: Ett långt bord där kortändan är i förgrunden. Runt bordet sitter människor med reflexvästar. De ser ut att ha ficka färdigt.

Bildtext:

Funktionsrätt Åland ordnade valdebatt på Mariehamns stadsbibliotek. Synnöve Jourdas var moderator. Representanter från olika partier deltog i panelen.

Syntolkning:

I förgrunden vid ett högt barbord står moderator Synnöve Jourdas, man ser att hennes högra hand har en funktionsnedsättning. Bakom hennes syns flera kända politiker som sitter på stolar. Det syns också en stor bildskärm.

Bildtext: En Julsaga gavs på Alandica innan julen 2023. Skådespelarna posterade villigt med syntolken Charlotta Solax.

Syntolkning: Fem skådespelare står uppställda bredvid varandra. På golvet framför dem står syntolken på ett knä. Hon visar upp syntolkngsutrustinen. Skådespelarna är färggranna. Från vänster Fozziwig varuhusägare, Scrooge, dåtidens julars ande, nuvarande julars ande och kommande jular ande.

Bildtext: En utställning med borstar ordnades på Handicampen i början av året

Syntolkning: En närbild på två händer som läser punktskrift. En svart platta med fastsatta. Plattan är upplyst.

Bildtext:

Ann-Mari Loven, ordinarie medlem håller på och textar en förstoringsspegel med ledljus. Ann-Mari kommenterade att det var länge sedan hon sett sig själv så bra!

Syntolkning:

En när bild på en äldre kvinna med vitt hår och glasögon. I en handen håller hon en spegel som lyser upp henens ansikte. Den andra handen har hon på glasögonen för att rätta till dem. Hon tittar in i spegeln med ett litet leende.

Bildtext:

Digitalt författarbesök av Ulrika Gustafsson på höstens sista bok-träff. Lars Carlsund håller i föreningens bokcirkeln, i år ha de läst Karin Erlandsson späningsroman ”Missdåd” och Ulrika Gustafssons ”Min ljusa stad – Sally Salminen, livet och litteraturen”. Ett porträtt av författaren Sally Salminen.

Syntolkning:

Ett dukat kaffebord med en stor tv skärm på bordets bortre sida. På tvs syns en närbild av en kvinna med ljus hår. Hon ler. I förgrunden till vänster sitter en man med mössa, jacka och glasögon. Han ser nöjd ut.

Bildtext:

Folkhälsan på Åland ordnar Styrka och Balans för synskadade. Ledare är RehabCity som är duktiga på att individanpassa innehållet och övningarna. Kursen är populär och har ibland haft väntelista. Till vänster Lars Carlsund, kursdeltagare, i mitten verksamhetsledare Charlotta Solax och till höger Börje Troberg, kursdeltagare.

Syntolkning:

En träningslokal med tre konditionsmaskiner, en crosstrainer och två motionscyklar. Tre personer, två med träningskläder, står och poserar för kameran.

Bildtext:

Sju Ålänningar deltog i syntolknigen av musikalen Something Rotten på Åbo svenska teater. I förgrunden sitter Fredrik Lindeman.

Syntolkning:

En teatersalong med guldornament på balkongen och röda sammetsstolar. På stolarna sitter publik. I förgrunden sitter en man med hörlurar. Hörlurarna sitter fast in en syntolkningsmottagare som han håller i handen. Han lyfter handen upp i luften.

Bildtext:

Jenni Larsson som är influenser och arbetsterapeut med Cerebral Pares inspirationsföreläste på Funktionsrätts Ålands Funktionsrättsdag. Här testar Jenni på att skriva sitt namn med punktskrift. Hon använder en reglett. En platta där man stansar ut punkterna.

Syntolkning:

En kvinna sitter vid ett bord. Hon tittar in i kameran och ler. Hon har långt hår i en hästsvans, svart skjorta och ett orange nyckelland runt halsen. I handen håller hon ett skrivstift och på bordet framför henne ligger en reglett. På bordet finns också broschyrer om synnedsättningar.

Bildtext:

Katrin Sjögren (Liberalerna) till vänster, passade på att stanna och prata när Funktionsrätt Ålands medlemsföreningar gästade lagtingets aula med en minimässa ”Lyssna till 4300 röster” Intresset från politikerna var stort. Bakom evenemanget låg Funktionsrätts Ålands kommunikatör Gunilla G Nordlund i mitten på bilden.

Syntolkning:

Till vänster i förgrunden står en kvinna med prickig skjorta. Hon har på sig en ögonbindel och ser ut att diskutera. Mitt i bilden lite bakom kvinnan står en annan kvinna med ett orange nyckelland runt halsen.